

Milletler Tarihte, Metinleri İle Var Olur: ORTAÇAĞ TÜRK TARİHİ ANA KAYNAKLARI

Prof. Dr. Altan ÇETİN

Alperen Nejat GÖNEN *

Başlık eserin önsözündeki bir cümleden etkilenerek seçildi, bu cümle okunduğu zaman akılda birçok şeyi canlandırıyor. Mesela bir tarihçiye “*tarih ne zaman başlar?*” diye sorarsanız size hiç tereddütsüz “*yazı*” ile başlar diyecektir. Yazı tarih için bu kadar önemli iken kültür içinde önemli bir hal almıştır, malumunuz atasözlerimiz yaşanan tecrübeler doğrultusunda söylenen sözlerdir, yazı burada da kendine yer bulmuştur. “*Söz uçar yazı kalır*” diyen atalarımız yazının kıymeti ve değerini bu şekilde de vurgulamıştır. Şimdi gelişen teknoloji bazı alışkanlıkları değiştirirse de veya farklılaştırırsa da eskiden herkesin bir not defteri ve dolma kalem olurdu, önemli ve unutulmaması gereken şeyler bu ufak defterlere not edilirdi. Bir çeşit hafıza...

Tanıtılmak istenen eserde Türk İslam Tarihi'nin Orta Çağ kısmı ile ilgili bilinmesi, öğrenilmesi ve unutulmaması gereken bilgiler, bilhassa alanın uzmanlarının istifadesine açık bir şekilde ve uygun bir metotla sunulmuş. Ancak bu denli geniş bir sahaya yayılmış hükmetmiş bir devletin her bir bölgesinin ayrı ayrı kaynaklarının ortaya konması şüphesiz ki oldukça zor ve meşakkatli bir iştir. bu açıdan bakıldığında başta editörü olmak üzere esere emek sarfeden tüm araştırmacıları kutlamak gerekir.

Ortaçağ Türk Tarihi Ana Kaynaklarının ilk baskısı 2008 yılında Kriter Yayınevi, ikinci baskısı ise Paradigma Akademi Yayınları tarafından 2014 yılında yapıldı. Eser Orta Çağ Türk Tarihi ile alakalı çalışmalar yapmış on dört akademisyenin (Altan Çetin, Ebru Altan, Adnan Çevik, Ömer Soner Hunkan, İlyas Kemaloğlu, Murat Keçiş, Kazım Paydaş, Aydın Usta, Mustafa Uyar, Nihat Yazılıtaş, Musa Şamil Yüksel, Haluk Kortel, Galip Çağ, İlnur Mirgaleyev) Prof. Dr. Altan

* Çankırı Karatekin Üniversitesi Tarih Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi

Çetin'in editörlüğünde hazırlandı. İkinci baskısında eski baskıda görülen bir çok yazım ve imla hatasının düzeltildiği görülmekle birlikte bir sonraki baskıda umarız yeni bölgelerin de eklemeleri yapılacaktır.

205 sayfa ve dört bölümden oluşan kitabın I. bölümünde **Orta Asya, İran ve Anadolu Sahası** ile ilgili tarihi kaynaklara yer verilirken, II. bölümünde **Mısır-Suriye Sahası**, III. bölümde **Ortaçağ Türk Tarihinin Batılı ve Doğulu diğer ilgili saha kaynakları**, IV. Bölümde **Hindistan Sahası** ele alınmıştır. Bölümlerin Alt başlıklarında değişik tür ve dillerdeki kaynakların tasnifi ise devlet esasına göre yapılmıştır. Kaynakçalar isim sırasına göre düzenlenmiştir.

Orta Çağ Türk Tarihi ile ilgili seçilen dört ana bölge, bu bölgelerde varlık göstermiş olan kadim Türk Devletleri ile alakalı ana kaynak olarak tabir edilen çağdaşlarının ve yakın zamanda yaşamış olan kişilerin meydana getirdiği eserler hakkında detaylı bilgi vermektedir. Eserler hakkında verilen bilgiler, diğer bibliyografya eserlerinden gruplandırılışı, eserin dilleri, başka dillere yapılan çevirilerinin olup olmadığı gibi bilgiler vermektedir. Bu özelliği ile akademisyenlere ve saha araştırmacılarına büyük bir kolaylık sağlamaktadır. Bunun en büyük nedeni ise dağınık bir coğrafya ya yayılmış olan Türk milleti tarihi hakkında ana kaynakların bilinmemesi ya da bulunamamasıdır. Eserimiz bu yüzden özellikle de araştırmacılar için bir başucu kitabı ve kılavuz olarak kullanılabilir.

Bu çalışma kitabın önsözünden bir alıntı ile sonuçlandırılacak olunursa;

“Bu Çalışma gerek akademisyenler gerekse sahayla ilgili araştırmacılar için Türk-İslam Tarihi'nin Orta Çağ'ının ana kaynaklarına dair bibliyografik bir kılavuz niteliğindedir. Bu eseri hazırlarken iyinin de iyisi vardır. Ancak mükemmeli yapılmayan şey tamamıyla terk edilmez. Sonra gelenler eksiklikleri tamamlar.” anlayışıyla hareket ettik. Ancak munteha-yi kemal de muhaldir. Sahasında mütevazı bir teşebbüs sayılabilecek bu eserin amacı istikbaldeki çalışmalara bir öncü olmak ve şansı ise mütehasıslarınca tashih ve ilaveler ile geliştirmek olacaktır.”

Niyet Hayr, akıbet hayr ola...